

АНТИМОНОПОЛЬНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНИ
ЛУГАНСЬКЕ ОБЛАСНЕ ТЕРИТОРІАЛЬНЕ ВІДДІЛЕННЯ

РЕКОМЕНДАЦІЇ
АДМІНІСТРАТИВНОЇ КОЛЕГІЇ

20.04.2017

м. Сєвєродонецьк

№ 8 - рк/к

Стосовно припинення дій, які містять ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції

Адміністративна колегія Луганського обласного територіального відділення Антимонопольного комітету України (надалі – Відділення), створена на підставі наказу в.о. голови Відділення від 03.01.2017 №1, розглянувши подання II ВДР від 19.04.2017 №35, встановила.

На адресу Відділення надійшла заява приватного підприємства «Сєвєродонецьке Комфорт-Авто» щодо дій публічного акціонерного товариства «Луганське регіональне управління автобусних станцій» (надалі – ПАТ ЛРУАС) із встановлення розміру плати за автостанційні послуги, що надаються перевізникам, із порушенням вимог законодавства про захист економічної конкуренції.

За результатами розгляду цієї заяви ознак порушення законодавства про захист економічної конкуренції щодо наведеного у ній виявлено не було.

Проте за результатами аналізу документів, доданих до заяви, інформації, наведеної у відповіді ПАТ ЛРУАС на вимогу Відділення, нормативних документах виявлено наступне.

До складу ПАТ ЛРУАС у теперішній час входять 14 атестованих автостанцій та автовокзалів, розташовані у населених пунктах контрольованої території Луганської області, які надають населенню та перевізникам (основним споживачам) послуги автостанцій, автовокзалів (надалі - автостанційні послуги).

Автостанційні послуги, відповідно до наведеного у п.121 «Правил надання послуг пасажирського автомобільного транспорту», затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 18 лютого 1997 р. №176, зі змінами (надалі - Правила надання послуг), можуть бути обов'язковими (які поділяються на такі, що надаються пасажиром та перевізникам) та додатковими.

Згідно зі ст.36 Закону України «Про автомобільний транспорт» до обов'язкових послуг, що повинні надаватися автостанціями автомобільному перевізнику, належать: продаж квитків; організація прибуття та відправлення автобуса з облаштованих платформ; інформування водія щодо умов дорожнього руху на маршруті.

Крім обов'язкових послуг, що надаються автостанціями перевізникам, нормативними документами передбачено й надання інших, додаткових послуг наведеним групам споживачів. Так, до додаткових послуг, що надаються автостанціями перевізникам належать, наприклад, послуги з диспетчеризації транспортних засобів перевізників, послуги автостанції у випадку самостійного продажу квитків на автостанціях ПАТ ЛРУАС тощо.

У ст. 32 Закону України «Про автомобільний транспорт» зазначено: «Відправлення чи прибуття автобусів приміських, міжміських та міжнародних автобусних маршрутів

загального користування здійснюється тільки з автовокзалу чи автостанції, а в разі їх відсутності – із зупинок, передбачених розкладом руху». Таким чином, враховуючи наведене у п.1.3 Методики визначення монопольного (домінуючого) становища суб'єктів господарювання на ринку, затвердженої розпорядженням Антимонопольного комітету України від 05.03.02 № 49-р та зареєстрованої у Міністерстві юстиції України 01.04.2002 за № 317/6605 (надалі - Методика) стосовно товарних меж ринку, можливість переходу споживачів від отримання вказаних послуг до отримання інших нормативно виключена

Тобто обов'язкові та додаткові послуги (роботи), що надаються (виконуються) автомобільним перевізникам на автовокзалах, автостанціях не мають взаємозамінних послуг і товарні групи в даному випадку складаються з одного товару (послуги), які і обумовлюють товарні межі ринків, а саме – обов'язкових автостанційних послуг (робіт), що надаються (виконуються) автомобільним перевізникам та додаткових автостанційних послуг (робіт), що надаються (виконуються) автомобільним перевізникам.

За попередніми даними, наявними у Відділенні, ПАТ ЛРУАС у період січень-квітень 2017 р. має ознаки монопольного (домінуючого) становища на ринках обов'язкових та додаткових автостанційних послуг, що надаються автомобільним перевізникам у територіальних межах автостанцій в межах населених пунктів Луганської області, у яких розташовані автостанції ПАТ ЛРУАС, а саме: смт. Станиця Луганська; смт. Білокуракіно; смт. Мілове; м. Старобільськ; смт. Троїцьк; м. Кремінне; м. Рубіжне; смт. Новопськов; смт. Марківка; смт. Біловодськ; м. Сєверодонецьк; м. Сватове; м. Лисичанськ; смт. Новоайдар з часткою 100 %.

Плата за надання обов'язкових послуг, що надаються автостанціями перевізникам, стягується із суб'єктів господарювання відповідно до «Розрахунку вартості обов'язкових послуг, що надаються перевізникові автостанціями ПАТ ЛРУАС», затвердженому наказом т.в.о. ПАТ ЛРУАС від 15.02.2017 №15, і введеному у дію з 01.03.2017 (надалі – Розрахунок).

Згідно із Розрахунком плата за надання обов'язкових послуг, що надаються автостанціями ПАТ ЛРУАС перевізникам, дорівнює 16,17% від загальної суми вартості за тарифом від реалізованих через каси автостанцій власника квитків та вартості перевезення багажу на автобуси відповідного перевізника. По факту плата за вказані послуги стягується із суб'єктів господарювання у розмірі 15%.

За результатами аналізу Розрахунку виявлено, що до складу витрат, пов'язаних з наданням обов'язкових послуг автостанціями включено, зокрема, й витрати на навчання з охорони праці та періодичні видання з охорони праці на загальну суму 803,3 грн. Включення цих витрат до витрат, пов'язаних з наданням обов'язкових послуг автостанціями, не можна вважати правомірним, зважаючи на наступне.

Згідно з наведеним у п. 18 «Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16», затвердженого наказом Міністерства фінансів України від 31.12.1999 №318, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 19.01.2000 за №27/4248, до адміністративних витрат, спрямованих на обслуговування та управління підприємством, та які не включаються до собівартості реалізованої продукції (робіт, послуг) належать, зокрема, винагороди за професійні послуги (юридичні, аудиторські, з оцінки майна тощо).

Крім цього слід зазначити наступне.

До матеріалів, наданих ПАТ ЛРУАС на вимогу Відділення у зв'язку з розглядом заяви ПП «Сєверодонецьке Комфорт-Авто», додана копія висновку Транспортної академії України (Луганського відділення) стосовно обґрунтованості розрахунку вартості обов'язкових послуг, що надаються автостанціями ПАТ ЛРУАС перевізникам та його відповідності до наказу Міністерства транспорту та зв'язку України №700 від 27.09.2010 «Про затвердження Порядку діяльності автостанцій», який (розрахунок) зроблено підприємством у 2011 р. (вих. від 07.02.2011 №127). Як наведено у вказаному висновку, для розрахунків вартості надаваних послуг на автостанціях «виключаємо з витрат ... періодичні видання».

За наявною у Відділенні інформацією, змін у нормативних документах, які б дозволили включати до витрат, пов'язаних з наданням перевізникам обов'язкових послуг автостанцій, витрати на професійні послуги та періодичні видання, не було.

Включення витрат, не передбачених нормативними документами, до витрат, пов'язаних з наданням перевізникам обов'язкових послуг автостанціями ПАТ ЛРУАС, може призвести до необґрунтованого зростання загальної суми витрат на такі послуги, наслідком чого може бути необґрунтоване підвищення собівартості обов'язкових послуг, які надаються автостанціями перевізникам. Це, у свою чергу, може призвести до зростання вартості цих послуг, і може призвести до ущемлення інтересів споживачів (перевізників).

Такі дії ПАТ ЛРУАС щодо включення до «Розрахунку вартості обов'язкових послуг, що надаються перевізникові автостанціями ПАТ ЛРУАС», затвердженому наказом т.в.о. ПАТ ЛРУАС від 15.02.2017 №15, і введеному у дію з 01.03.2017, витрат, не передбачених нормативними документами, що може призвести до необґрунтованого завищення вартості обов'язкових послуг, які надаються автостанціями перевізникам, та, внаслідок цього, до ущемлення інтересів споживачів, мають ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції, що кваліфікуються за частиною першою статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції» у вигляді зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку шляхом вчинення суб'єктом господарювання, який займає монопольне (домінуюче) становище на ринку, дій, які можуть призвести до ущемлення інтересів споживачів.

Враховуючи те, що дії ПАТ ЛРУАС не призвели до суттєвого обмеження конкуренції, не завдали значних збитків окремим особам чи суспільству, на підставі статті 46 Закону України «Про захист економічної конкуренції», адміністративна колегія Луганського обласного територіального відділення Антимонопольного комітету України.

РЕКОМЕНДУЄ:

1. Публічному акціонерному товариству «Луганське регіональне управління автобусних станцій» (юридична адреса: 93401, м. Северодонецьк, проспект Хіміків, 61, ідент. код. – 33009052) здійснити заходи щодо припинення та недопущення у подальшому дій із включення до розрахунку вартості обов'язкових послуг, що надаються перевізникові автостанціями ПАТ ЛРУАС, витрат, не передбачених нормативними документами, що може призвести до необґрунтованого завищення вартості обов'язкових послуг, які надаються автостанціями перевізникам, та, внаслідок цього, до ущемлення інтересів споживачів, які (дії) мають ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції, що кваліфікуються за частиною першою статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції» у вигляді зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку шляхом вчинення суб'єктом господарювання, який займає монопольне (домінуюче) становище на ринку, дій, які можуть призвести до ущемлення інтересів споживачів.

2. Про виконання рекомендацій повідомити Луганське обласне територіальне відділення у десятиденний термін з дня отримання зазначених рекомендацій.

3. Згідно з частиною другою статті 46 Закону України «Про захист економічної конкуренції» зазначені рекомендації є обов'язковими для розгляду.

4. Повідомляємо, що за умови вжиття відповідних заходів та виконання положень рекомендацій провадження у справі про порушення законодавства про захист економічної конкуренції розпочинатись не буде.

**ГОЛОВА АДМІНІСТРАТИВНОЇ
КОЛЕГІЇ ВІДДІЛЕННЯ**

С.В. ГОЛОВНЯ